

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
ZAJĘCIA TECHNICZNE**

dla szkoły podstawowej

Formy aktywności podlegające ocenie na zajęciach technicznych:

- aktywność,
- prace wykonywane na lekcji, ćwiczenia,
- prace wytwórcze,
- odpowiedzi ustne,
- prace domowe,
- przygotowanie do zajęć,
- prace dodatkowe (dla chętnych),
- praca w grupach,
- praca pozalekcyjna (np. konkurs, projekt).

W wypadku zajęć technicznych szczególnie uwzględniany jest przy ocenianiu stosunek ucznia do wykonywania działań praktycznych. Istotne są też: pomysłowość konstrukcyjna, właściwy dobór materiałów, estetyka wykonania oraz przestrzeganie zasad bezpieczeństwa.

Kryteria oceny z techniki.

Przedmiot oceny	Kryteria oceny
wiedomości	zakres wiadomości jakość (stopień rozumienia) samodzielność w odtwarzaniu i stosowaniu wiadomości (operatywność)
umiejętności	poprawność danego działania biegłość w jego wykonaniu

	samodzielność w stosowaniu danej umiejętności
postawy wobec pracy i techniki	gospodarność dyscyplina pracy współpraca i współodpowiedzialność
wytwory działalności praktycznej (wykonane w pracowni)	funkcjonalność zgodność z projektem estetyka wykonania oryginalność rozwiązania (jeśli wytwór projektuje uczeń)
dokumentacja techniczna	kompletność i poprawność, estetyka

Wymagania na poszczególne oceny

Ocena	Opanowanie wiadomości i umiejętności przewidziane programem nauczania w %	Wskaźniki
celująca	100%	Uczeń: • opanował wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania • biegle posługuje się zdobytymi wiadomościami, używając właściwej dla techniki terminologii, oraz proponuje rozwiązania nietypowe • wykazuje się inwencją twórczą • osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach przedmiotowych, kwalifikuje się do finału na szczeblu wojewódzkim (regionalnym) albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia • umiejętnie podchodzi do rozwiązywania problemów teoretycznych i praktycznych, cechuje się oryginalnością rozwiązań • samodzielnie poszukuje wiedzy, korzysta z wielu źródeł, śledzi najnowsze osiągnięcia nauki i techniki • twórczo rozwija zainteresowania • wpływa na aktywność innych uczniów • zgłasza cenne uwagi

		• pomaga koleżankom i kolegom • pracuje systematycznie
bardzo dobra	91% – 100%	Uczeń: • opanował wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania • sprawnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności w praktyce • jest samodzielny w rozwiązywaniu problemów teoretycznych • potrafi wyciągać wnioski i dokonywać całościowej analizy poruszanego zagadnienia • stosuje prawidłową terminologię w zakresie nazewnictwa materiałów, procesów, zjawisk, narzędzi i urządzeń technicznych • sprawnie posługuje się narzędziami i przyborami • poprawnie rozpoznaje materiały i określa ich cechy • właściwie organizuje stanowisko pracy • bierze czynny udział w lekcji, wyróżnia się zaangażowaniem i aktywnością, jest zawsze do zajęć przygotowany • prowadzi estetycznie, dokładnie i czytelnie dokumentację techniczną • racjonalnie gospodaruje materiałami i czasem • zna i stosuje zasady bhp • bierze udział w konkursach przedmiotowych
dobra	70% – 90%	Uczeń: • nie w pełni opanował wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania • poprawnie wykorzystuje zdobyte wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne i praktyczne • wykazuje dużą samodzielność w korzystaniu z różnych źródeł wiedzy • na lekcjach korzysta z niewielkiej pomocy nauczyciela • prawidłowo i bezpiecznie posługuje się narzędziami, przyborami i sprzętem technicznym • poprawnie rozpoznaje materiały i określa ich cechy • dokładnie i zgodnie z dokumentacją wykonuje wszystkie prace i zadania wytwórcze • poprawnie prowadzi dokumentację • czynnie uczestniczy w zajęciach i najczęściej jest do nich przygotowany • sporadycznie prezentuje swe zainteresowania techniczne • stara się oszczędnie gospodarować materiałami i czasem

		• niekiedy korzysta z różnych źródeł informacji • zna i stosuje zasady bhp
dostateczna	50% – 69%	Uczeń: • nie w pełni opanował wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania • rozwiązuje typowe zadania teoretyczne i praktyczne o średnim stopniu trudności • zadania problemowe wykonuje przy pomocy nauczyciela • zna nazwy podstawowych narzędzi, przyborów i sprzętu technicznego, poprawnie nimi się posługuje • poprawnie rozpoznaje materiały, nie dla wszystkich określa cechy • potrafi bezpiecznie i zgodnie z planem wykonywać prace wytwórcze • potrafi stosować zdobyte wiadomości do rozwiązywania typowych zadań z pomocą nauczyciela • potrafi wykonać dokumentację techniczną z nielicznymi błędami • przykłada niewielką wagę do oszczędnego gospodarowania materiałami i czasem • rzadko korzysta z różnych źródeł informacji • zna i stosuje zasady bhp
dopuszczająca	30% – 49%	Uczeń: • posiada duże braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności • ma problemy z wykorzystaniem posiadanej wiedzy i umiejętności w praktyce • ma trudności z organizacją własnej pracy • wykonuje prace wytwórcze z licznymi odstępstwami od projektu, niedokładnie i nieestetycznie • rozwiązuje z pomocą nauczyciela typowe zadania o niewielkim stopniu trudności • potrafi bezpiecznie posługiwać się narzędziami, przyborami i sprzętem technicznym • prowadzi dokumentację niestarannie i niesystematycznie • często jest nieprzygotowany do lekcji • mało uwagi poświęca oszczędnemu gospodarowaniu materiałami i czasem • pracuje zgodnie z przepisami bhp, choć czasem je lekceważy
niedostateczna	0% - 48%	Uczeń: • nie zdobył wiadomości i umiejętności niezbędnych do dalszego kształcenia • w trakcie pracy na lekcji nie wykazuje zaangażowania, przeważnie jest nieprzygotowany do zajęć i lekceważy podstawowe obowiązki szkolne.

Przedmiotowy System Oceniania
Technika z wychowaniem komunikacyjnym
Ocenianie

Wymagania na poszczególne oceny szkolne

Ocenę **dopuszczającą** otrzymuje uczeń, który:

- zna podstawowe zagadnienia bhp i stosuje się do nich w pracowni,
- zna numery podstawowych telefonów alarmowych,
- uczestniczy w zajęciach i posiada zeszyt przedmiotowy z niewielkimi brakami,
- rozumie potrzebę troski o własną odzież,
- rozróżnia ściegi podstawowe i ozdobne,
- wie, jaki jest cel przechowywania żywności,
- rozpoznaje przedmioty z tworzyw sztucznych,
- zna zasady rzutowania prostokątnego,
- umie podzielić znaki drogowe na pionowe i poziome,
- wie, jak się powinien zachować pieszy i rowerzysta na drodze, aby nie stanowić zagrożenia dla innych i siebie,

Ocenę **dostateczną** otrzymuje uczeń, który:

- potrafi prawidłowo skorzystać z telefonów alarmowych w razie awarii lub zagrożenia bezpieczeństwa,
- omawia zastosowania tworzyw sztucznych,
- rozumie potrzebę organizowania akcji dla ochrony środowiska o globalnym zasięgu,
- zna podział produktów spożywczych na grupy,
- podaje przykłady różnych metod konserwowania owoców i warzyw,

- omawia zastosowania różnych urządzeń chłodniczych,
- prawidłowo nazywa i posługuje się narzędziami potrzebnymi w gospodarstwie domowym oraz na lekcji, zachowując przy tym zasady bezpiecznej i higienicznej pracy,
- samodzielnie przyszywa guziki,
- zna zasady konserwacji odzieży i rozumie cel tych działań,
- potrafi posługiwać się pismem technicznym,
- umie wykonać rzut prostokątny i zwymiarować figurę geometryczną i prostą bryłę,
- wyjaśnia znaczenie sygnałów świetlnych i dźwiękowych na drodze,
- prawidłowo rozpoznaje i interpretuje znaki drogowe pionowe i poziome,
- zna przyczyny wypadków drogowych i potrafi powiedzieć w jaki sposób im zapobiegać,
- wie jak zachować się w razie wypadku drogowego,
- nazywa skutki rozwoju motoryzacji,

Ocenę **dobrą** otrzymuje uczeń, który:

- posiada staranny i uzupełniony zeszyt,
- współpracuje w zespole uczniowskim,
- potrafi obiektywnie i krytycznie ocenić dokładność i estetykę wykonania pracy swojej i kolegów,
- charakteryzuje wady i zalety tworzyw sztucznych,
- omawia symbole związane z ekologią umieszczane na opakowaniach produktów,
- uczestniczy w ochronie środowiska na miarę swoich możliwości,
- omawia rodzaje i zastosowanie różnych włókien,
- ocenia wartości użytkowe materiałów naturalnych i sztucznych

- starannie wykonuje zadania wytwórcze właściwie organizując miejsce pracy oraz stosując zasady bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawidłowo interpretuje określone przez producenta warunki konserwacji wyrobu,
- dzieli produkty spożywcze na grupy,
- zna rolę witamin i składników mineralnych w organizmie,
- zna rodzaje metod konserwacji żywności,
- wie jakich zasad przestrzegać przy układaniu jadłospisów,
- wyjaśnia budowę i działanie urządzeń chłodniczych,
- starannie posługuje się pismem technicznym,
- stosuje zgodnie z przeznaczeniem materiały i przybory kreślarskie,
- prawidłowo wykonuje rzuty prostokątne brył,
- umie wskazać uzupełniające się znaki drogowe pionowe i poziome,
- rozumie i wyjaśnia potrzebę stosowania znaków drogowych i sygnałów uzupełniających,
- wie, jak się należy zachować w razie wypadku,
- potrafi udzielić podstawowej pierwszej pomocy: zabandażować ranę, unieruchomić kończynę...
- omawia aspekty rozwoju motoryzacji,

Ocenę **bardzodobłą** otrzymuje uczeń, który:

- dostrzega problemy ekologiczne związane z produkcją, składowaniem i utylizacją tworzyw sztucznych,
- potrafi we właściwy i bezpieczny sposób wykonać pracę praktyczną z odpadów tworzyw sztucznych,
- rozumie celowość działań mających na celu ochronę środowiska naturalnego człowieka,
- jest aktywnym propagatorem ochrony środowiska również poprzez segregację odpadów w swoim otoczeniu
- wyjaśnia konieczność uświadamiania społeczeństwom zagrożeń dla środowiska naturalnego,

- umie wyciągać wnioski z uwag zawartych w oznaczeniach wyrobów odzieżowych,
- charakteryzuje wady i zalety włókien roślinnych i zwierzęcych,
- estetycznie, samodzielnie wyszywa serwetę ściegami ozdobnymi,
- rozpoznaje i nazywa hafty z naszego regionu,
- zauważa potrzebę oszczędnego gospodarowania materiałami, energią i czasem,
- wykazuje rozwinięty zmysł estetyki przy wykonywaniu prac,
- prawidłowo opracowuje dokumentację technologiczną i w oparciu o nią potrafi wykonać wyrób,
- charakteryzuje grupy produktów spożywczych,
- zna i stosuje zasady kulturalnego spożywania posiłków,
- potrafi omówić znaczenie poszczególnych witamin dla człowieka,
- dostrzega zależność ułożenia jadłospisu od stanu zdrowia i wieku,
- potrafi ocenić jadłospis pod względem przydatności dla wybranej grupy ludzi lub pojedynczej osoby zwracając uwagę również na koszty,
- ma właściwy pogląd na stosowanie różnych diet,
- zna ważne ośrodki przemysłu rolno-spożywczego w Polsce,
- uzasadnia wysokie wartości „zdrowej polskiej żywności”,
- precyzyjnie i starannie posługuje się pismem technicznym,
- potrafi wykorzystać pismo techniczne i zasady sporządzania rysunku technicznego w swoich pracach,
- starannie i zgodnie z normami wykonuje rzuty prostokątne brył na trzy płaszczyzny i wymiaruje te rzuty,
- obiektywnie i krytycznie ocenia dokładność i estetykę wykonania pracy swojej i kolegów,
- płynnie charakteryzuje wykroczenia drogowe według znaczenia znaków drogowych,
- zna zasady współdziałania użytkowników dróg w celu zwiększenia bezpieczeństwa i kultury na drogach,
- umie udzielić pierwszej pomocy w nagłym wypadku,

- biegle rozwiązuje testy badające kompetencje oraz sytuacyjne krzyżówki drogowe zarówno pisemną metodą tradycyjną, jak i w programach komputerowych,
- przygotowuje materiały dodatkowe do zajęć lekcyjnych,
- aktywnie współpracuje w zespole uczniowskim.

Ocenę **celującą** otrzymuje uczeń, który:

- bierze udział w konkursach przedmiotowych,
- warunki żywienia omawia podpierając się opracowaniami prasowymi i medycznymi,
- w zainscenizowanej sytuacji „Gdy jesteś świadkiem wypadku”, podejmuje trafne decyzje,
- przejawia zainteresowanie przedmiotem wykraczające poza program nauki,
- swoją aktywnością wpływa pozytywnie na innych uczniów.

OCENIANIE OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Każdy rodzaj aktywności ucznia podlega ocenie bez względu na to, jakich treści programowych dotyczy, a w szczególności:

- porozumiewanie się językiem technicznym,
- korzystanie z różnych źródeł i środków w celu pozyskiwania informacji, odpowiedzi i rozwiązań,
- obsługa narzędzi i urządzeń technicznych,
- stosowanie wiedzy przedmiotowej w sytuacjach praktycznych,
- rozwiązywanie problemów,
- aktywność na zajęciach,
- wkład pracy, zaangażowanie w podejmowane działania,
- praca w grupie,
- samodzielność podczas wykonywania zadań teoretycznych i praktycznych,
- prezentacja swoich spostrzeżeń i wyników swoich działań,
- działalność pozaszkolna,
- kultura osobista i życzliwość wobec innych.

Celem oceniania osiągnięć edukacyjnych ucznia jest:

- poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- pomoc uczniowi w samodzielnym planowaniu własnego rozwoju,
- motywowanie ucznia do dalszej pracy,
- dostarczenie rodzicom i innym nauczycielom informacji o postępach, trudnościach oraz specjalnych uzdolnieniach i predyspozycjach ucznia.

Kryteria oceny uczniów

Ocena	Wymagania
celujący	<i>Wiadomości i umiejętności znacznie wykraczające poza materiał nauczania w danej klasie, charakterystyczne dla ucznia o indywidualnych zainteresowaniach, nie dające się opisać w zestaw ściśle określonych kryteriów.</i> Uczeń biegłe potrafi wykorzystywać w praktyce wiadomości i umiejętności. Bardzo dobrze wykonuje zadania wytwórcze przestrzegając przy tym przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz chętnie pomaga słabszym kolegom – aktywizując ich działania. Wykazuje się inwencją twórczą. Oszczędnie gospodaruje materiałami, energią i czasem. Jest świadomy potrzeby ochrony środowiska. Zdobył kartę rowerową (w 4 klasie). Biegłe posługuje się sprzętem komputerowym i oprogramowaniem. Potrafi wykorzystać zasoby wiedzy zawarte w programach i encyklopediach multimedialnych. Świadomie i rozważnie korzysta z Internetu. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych.
bardzo dobry	<i>Wiadomości i umiejętności trudne do opanowani; najbardziej złożone, twórcze i oryginalne; wymagają stosowania w sytuacjach problemowych, korzystania z różnorodnych źródeł informacji.</i> Uczeń opanował wiedzę i umiejętności przewidziane programem nauczania. Sprawnie wykorzystuje teorię w praktyce wykazując się ciekawymi pomysłami i rozwiązaniami technicznymi. Wykonując zadania wytwórcze bardzo dobrze organizuje miejsce i czas pracy, dobiera materiały, narzędzia i metody pracy. Dobrze współpracuje w grupie. Jest odpowiedzialny za powierzone zadanie, bezpieczeństwo swoje i współpracowników. Świadomie i odpowiedzialnie uczestniczy w ruchu drogowym jako pieszy i rowerzysta. Dobrze i samodzielnie posługuje się sprzętem komputerowym i oprogramowaniem – wykorzystując je do zdobywania i rozszerzania wiadomości. Bierze udział w konkursach przedmiotowych.
dobry	<i>Wiadomości i umiejętności średnio trudne, umiarkowanie przystępne; bardziej złożone i mniej typowe; przydatne, ale nie niezbędne w dalszym etapie kształcenia; pośrednio użyteczne w życiu.</i> Uczeń ma niewielkie braki w opanowaniu wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania. Poprawnie wykonuje zadania wytwórcze wykorzystując do tego swoje wiadomości i umiejętności oraz chętnie korzysta przy tym

	z pomocy sprawniejszych kolegów – chcąc im dorównać. Stara się oszczędnie gospodarować materiałami, energią i czasem oraz uczestniczyć w organizowaniu stanowiska pracy. Przestrzega przepisów drogowych oraz przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w pracowni. Napotyka niewielkie trudności w posługiwaniu się sprzętem komputerowym i programami multimedialnymi.
dostateczny	<i>Wiadomości i umiejętności stosunkowo łatwe; bezpośrednio użyteczne w życiu codziennym; najpewniejsze naukowo i najbardziej niezawodne; niezbędne na danym etapie kształcenia; proste i uniwersalne.</i> Uczeń nie w pełni opanował materiał nauczania przewidziany programem nauczania. Nie przejawia zainteresowań technicznych, dlatego rozwiązuje tylko zadania o średnim stopniu trudności. Miał trudności w zdobyciu karty rowerowej i nadal nie zawsze przestrzega zasad bezpiecznego poruszania się po drogach. Jest mało aktywny w poszerzaniu swoich horyzontów i rozwijaniu umiejętności. Podczas pracy z komputerem jest mało samodzielny i mało aktywny – wykonuje tylko minimum poleceń, aby nie uzyskać niedostatecznej oceny. Niechętnie i z pewnymi trudnościami współpracuje w zespole.
dopuszczający	<i>Wiadomości i umiejętności najprostsze, potrzebne w życiu, które umożliwiają uczniowi świadome korzystanie z lekcji.</i> Uczeń tylko wybiórczo i w ograniczonym stopniu zna wiadomości i posiada umiejętności przewidziane programem nauczania w danej klasie. Brak mu pomysłów technicznych, a zadania o niewielkim stopniu trudności rozwiązuje niechętnie nawet z pomocą nauczyciela. Nie jest zainteresowany pracą w grupie, ani pomocą kolegów. Nie uzyskał karty rowerowej. Często lekceważy przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisy drogowe. Nieudolnie posługuje się fachowym słownictwem i sprzętem komputerowym.
niedostateczny	Uczeń lekceważąco podchodzi do swoich dużych braków w wiedzy i umiejętnościach. Nie rozwiązuje zadań o małym stopniu trudności nawet z pomocą nauczyciela. Odrzuca pomoc innych uczniów. Nie szanuje poglądów ani pracy kolegów. Bardzo często nieobecny na zajęciach – kiedy obecny – to nie przygotowany. Nie jest zainteresowany poznaniem komputera i pracy przy nim. Nie posiada karty rowerowej, a wszelkie przepisy, nakazy i zakazy lekceważy.

Metody oceniania uczniów.

Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznaniu przez nauczyciela poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności wynikających z programu nauczania.

Nauczyciel ocenia nie tylko końcowy efekt pracy ucznia, czyli wytwór, ale przede wszystkim:

- skuteczność wybranych metod uczenia się,
- zastosowanie teorii w praktyce,
- dobór metod i środków pracy (zarówno teoretycznej jak i praktycznej)

- posługiwanie się środkami i narzędziami pracy,
- jakość pracy związanej ze zdobywaniem wiedzy i umiejętności lub jakość pracy związanej z wykonywaniem zadania wytwórczego,
- zaangażowanie ucznia w wykonywane zadanie,
- współpracę w zespole,
- dążenie ucznia do podnoszenia swoich kwalifikacji i zwiększania kompetencji,
- organizację i przebieg pracy,
- zachowanie bezpieczeństwa i porządku w miejscu pracy,
- kulturę osobistą i chęć pomocy innym.

Przy dużej ilości uczniów w klasie jest sprawą trudną – wręcz niemożliwą – aby wszyscy uczniowie uzyskali ocenę za każdy rodzaj działań i zachowań na każdych zajęciach.

Należy różnicować ocenianie poszczególnych uczniów:

- ci sami uczniowie nie powinni mieć zbyt wiele ocen za tą samą formę aktywności,
- podczas zajęć wymagających takiej samej lub podobnej formy aktywności oceniani powinni być różni uczniowie, przy zachowaniu takich samych zasad oceniania. Odstępstwa mogą być zastosowane jedynie w stosunku do uczniów z trudnościami w nauce – stwierdzonymi przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną.

Testy i pytania teoretyczne dla uczniów powinny być zróżnicowane i dostosowane do ich możliwości, tak aby uczeń słabszy mógł się wykazać wiadomościami, jakie był w stanie osiągnąć. Otrzymując dobrą ocenę za „łatwe” pytanie słaby uczeń poczuje się zmotywowany do dalszej nauki, ale trzeba zachować ostrożność, aby nie spowodować sytuacji odwrotnej w przypadku ucznia zdolnego, tzn. u takiego ucznia zbyt łatwe pytania mogą zmniejszyć chęć do dalszej nauki i poznawania zagadnień.

Na szczególną uwagę i szczególną ocenę zasługuje umiejętność łączenia przez ucznia teorii z praktyką; wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin; umiejętność poszukiwania ciekawych i oryginalnych rozwiązań problemów i zadań praktycznych; posługiwanie się różnymi metodami i środkami zdobywania informacji.

Ale uczeń powinien umieć nie tylko zdobyć informacje, nie tylko je prawidłowo zastosować – ale jeszcze umieć się nimi podzielić z innymi, powinien umieć zaprezentować swoje poglądy – zachowując przy tym uczciwość i kulturę osobistą.

Korelacja ze ścieżkami edukacyjnymi narzuca niejako nauczycielowi techniki ocenianie ucznia za:

- dostrzeganie potrzeby i możliwości ochrony środowiska zarówno w skali mikro jak i makro,
- oszczędne gospodarowanie (w młodszych klasach przez umiejętne wskazywanie możliwych rozwiązań dobrych i złych) surowcami naturalnymi, materiałami, energią, wodą....
- znajomość regionu: jego zasobów naturalnych i leśnych, rozwoju przemysłu i rolnictwa, sztuki i rękodzieła ludowego, tradycji żywieniowych....
- świadomość potrzeby zdrowego i higienicznego żywienia,
- troskę o swoją postawę i higienę dnia codziennego,
- odpowiedzialność i troskę o bezpieczeństwo zawsze i w każdej sytuacji.

Podczas wykonywania zadań wytwórczych, trwających 2-3 jednostki lekcyjne, uczniowie mogą uzyskać kilka ocen za różne aspekty pracy, np.:

- przygotowanie projektu, szczególnie wykazanie się pomysłami i rozwiązaniami technicznymi,

- dobór metod i form pracy,
- wybór materiałów i narzędzi,
- racjonalne gospodarowanie materiałami, energią i czasem,
- współpracę w zespole,
- zaangażowanie w pracę – tu szczególną uwagę należy zwrócić na uczniów mniej sprawnych manualnie czy koncepcyjnie, ale bardzo się starających,
- zachowanie porządku w miejscu pracy,
- staranność wykonania zadania,
- bezpieczeństwo podczas wykonywania pracy,
- prezentacja wyników pracy.

Nie podlega negatywnemu ocenieniu ucznia jego nieudana próba zdobycia karty rowerowej – należy dać mu kolejną szansę i spróbować zmienić metody pracy i nauki, tak, aby każdy uczeń, który świadomie odczuwa taką potrzebę, najpóźniej w klasie 5 uzyskał dokument uprawniający go do poruszania się po drogach publicznych.